

Reģionu komitejas Atzinums par tematu “Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes lēmumam par Kopienas rīcību pasākuma” Eiropas Kultūras galvaspilsēta “veicināšanai no 2007. gada līdz 2019. gadam”

(2006/C 115/12)

REĢIONU KOMITEJA,

ņemot vērā Komisijas priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes lēmumam par tematu “Kopienas rīcība pasākuma” Eiropas Kultūras galvaspilsēta “veicināšanai no 2007. gada līdz 2019. gadam” KOM (2005) 209 galīgā red.—2005/0102 (COD),

ņemot vērā Komisijas 2005. gada 30. maija lēmumu saskaņā ar Eiropas Kopienas dibināšanas līguma 265. panta pirmo daļu apspriesties ar Reģionu komiteju minētajā jautājumā,

ņemot vērā Komitejas priekšsēdētāja 2005. gada 25. jūlija lēmumu dot norādījumu Kultūras un izglītības komisijai izstrādāt atzinumu par minēto priekšlikumu,

ņemot vērā Komitejas atzinumu par priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes lēmumam par Kopienas iniciatīvu pasākuma “Eiropas Kultūras galvaspilsēta” veicināšanai (*CdR 448/97 fin*) ⁽¹⁾,

ņemot vērā Komitejas atzinumu par priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes lēmumam, ar kuru groza Lēmumu 1419/1999/EK, ar ko nosaka Kopienas rīcību pasākuma “Eiropas kultūras galvaspilsēta” veicināšanai no 2005. gada līdz 2019. gadam (*CdR 393/2003 fin*) ⁽²⁾,

ņemot vērā atzinumu par tematu “Kultūra un kultūras atšķirības un to nozīme nākotnes Eiropā” (*CdR 447/97 fin*) ⁽³⁾,

ņemot vērā Kultūras un izglītības komisijas atzinumu (*CdR 251/2005 rev. 1*), kas pieņemts 2005. gada 22. septembrī (ziņotājs: *Seamus Murray* kgs, Mitas apgabala grāfistes un Īrijas vidējo austrumu reģionālās varas iestādes (IE/NEA-EA) loceklis),

savā 62. plenārajā sesijā, kas notika 2005. gada 16. un 17. novembrī (17. novembra sēdē), vienbalsīgi pieņēma šādu atzinumu.

1. Reģionu komitejas viedoklis

atzīst to, ka pasākums “Eiropas Kultūras galvaspilsēta” aizvien vairāk kļūst reģionāls, pilsētām iesaistot tuvāko apkārtni savu kultūras programmu attīstīšanā un īstenošanā;

Par Eiropas kultūras galvaspilsētu (ECOC)

Reģionu komiteja

1.1 **uzskata**, ka pasākums “Eiropas Kultūras galvaspilsēta” ir spēcīgs mehānisms Eiropas un vietējo kultūru atklāšanai, atbalstīšanai, bagātināšanai un tās vides izjušanai augstu novērtē to, ka “Eiropas Kultūras galvaspilsētas” statusa piešķiršana ļoti pozitīvi ietekmē ne tikai pilsētas kultūras dzīvi, bet nodrošina ekonomiskās un nodarbinātības iespējas tūrisma, brīvā laika pavadīšanas un sporta nozarēs, būdams nozīmīgs stimuls pilsētas atdzimšanai;

1.2 **apzinās**, ka pasākuma “Eiropas Kultūras galvaspilsēta” ietekme ir lielāka, ja tas ir attiecīgās pilsētas kultūras attīstības ilgtermiņa stratēģijas sastāvdaļa un akcentē kultūras attīstības procesa noturības sekmēšanas nozīmīgumu. Bez tam Komiteja

1.3 **uzskata**, ka pasākuma “Eiropas Kultūras galvaspilsēta” vērtība un potenciāls ir novērtēti nepietiekami — tas galvenokārt ir ES nepietiekama finansiālā atbalsta rezultāts, kā arī trūkstot vēlmei attīstīt pasākuma “Eiropas Kultūras galvaspilsēta” Eiropas dimensiju, attīstīt procesa pārredzamību no pilsētu redzes viedokļa un trūkstot vēlmei atbalstīt pilsētas to kultūras programmu sagatavošanā un īstenošanā;

1.4 **uzskata**, ka, lai gan “Eiropas Kultūras galvaspilsēta” ir pietiekami nozīmīgs un svarīgs pasākums, pagātnē Eiropas Savienība to nav izmantojusi Eiropas integrācijas un identitātes veicināšanai. Komiteja uzskata, ka “Eiropas Kultūras galvaspilsēta” ir pasākums, kas pilsoņiem palīdz sevi pozitīvi identificēt ar Eiropas Savienību.

⁽¹⁾ OV C 180, 11.6.1998., 70. lpp.

⁽²⁾ OV C 121; 30.4.2004., 15. lpp.

⁽³⁾ OV C 180, 11.6.1998., 63. lpp.

Par ierosināto atlases un pārraudzības kārtību

Reģionu komiteja

1.5 **atbalsta** Komisijas priekšlikumu pārveidot Eiropas Kultūras galvaspilsētas atlases kārtību un nodrošināt izvirzīto pilsētu pārraudzības procesu to kultūras programmu sagatavošanas laikā;

1.6 **uzskata**, ka Komisijas priekšlikums norāda uz daudziem pašreizējās atlases kārtības trūkumiem. Komiteja atbalsta uzskatu, ka ierosinātā pieeja rada labu līdzsvaru starp nepieciešamajiem elementiem: patiesa un veselīga konkurence pilsētu starpā, atlases komitejas lomas palielināšana, lielāks uzsvars uz pasākuma "Eiropas Kultūras galvaspilsēta" Eiropas dimensiju, dalībvalstu ieguldījuma atzīšana un Padomes loma nominēšanas un nozīmēšanas procesā;

1.7 **atzinīgi vērtē** un atbalsta ierosinātās atlases un pārraudzības kārtības šādus aspektus:

- Eiropas Kultūras galvaspilsētas agrāka izvēle un pārejas perioda pagarināšana, tā ļaujot pilsētām sagatavot kultūras programmas,
- lielāka skaidrība no pilsētu redzes viedokļa, sagrupējot kultūras programmas kritērijus "Eiropas dimensijā" un "pilsētas un pilsoņu" un nosakot katrai no tām mērķus,
- atlases procesa pārredzamības palielināšana un īpašā uzmanība, kas minētajā procesā piešķirta Eiropas pievienotajai vērtībai,
- konkurences elementa ieviešana kā stimuls izraudzītajām pilsētām uzlabot to kultūras programmu kvalitāti un mākslinieciskos elementus,
- izraudzīto pilsētu un Pārraudzības komitejas regulāra saziņa, lai uzraudzītu pasākuma īstenošanas virzību, nodrošinātu vadību un pievērstos iespējamajām problēmām sagatavošanas posma agrākajā stadijā.

1.8 **lūdz** Eiropas Komisiju pilnībā uzskatīt, ka pilsētu nozīmīgums izpaudīsies atlases un pārraudzības procesā, un šajā sakarā uzskata, ka priekšlikums pašreizējā statusā ir gan neskaidrs, gan preskriptīvs, gan rada šaubas tām pilsētām, kas vēlas iemantot "Eiropas Kultūras galvaspilsētas" statusu.

1.9 **izsaka** iebildumus pret ierosinātās atlases un pārraudzības kārtības šādiem aspektiem:

- potenciālais apgrūtinājums izraudzītajām pilsētām saistībā ar termiņa vidusposma pārskata, pārraudzības ziņojuma un novērtējuma ziņojuma iesniegšanu. Tas ir nesamērīgi, salīdzinot stipri ierobežoto ES finansiālo ieguldījumu ar vispārējo "Eiropas Kultūras galvaspilsētas" pilsētu budžetu,

un jo īpaši problemātiski tas ir mazām pilsētām, kas vēlas iemantot Eiropas Kultūras galvaspilsētas statusu;

- pamatojoties uz gūto pieredzi, Pārraudzības komitejas spēja programmu sagatavošanas gaitā nodrošināt pilsētas ar ekspertu atbalstu un praktisku pieredzi, īstenojot Eiropas Kultūras galvaspilsētas pasākumu,
- iespējamā aizkavēšanās, kas jaunajā izraudzīšanās procesā tomēr pastāv, jo īpaši no brīža, kad dalībvalsts izvirza pilsētas kandidatūru, līdz Padomes lēmumam minēto pilsētu apstiprināt;

1.10 **uzskata, ka** jāprecizē ierosinātās atlases un pārraudzības kārtības daži aspekti, jo īpaši:

- "neatkarīgo ekspertu", kurus Eiropas institūcijas nozīmē darbam atlases un pārraudzības komitejās, definīcija un iespējamie sarežģījumi, institūcijām minētos pārstāvju izvirzot,
- prēmijas piešķiršanas kārtība (kā norādīts 11. pantā), kas paredzēta pilsētām, kuras atbilst komitejas kritērijiem un ieteikumiem;

1.11 **atbalsta** atlases komitejas sastāvu (kā norādīts 5. pantā), ko veido 13 locekļi: 7 locekļi no ES institūcijām un 6 locekļus izvirza dalībvalstis. Komiteja tomēr lūdz atlases komitejā iekļaut vienu pārstāvi no dalībvalstīm nozīmīgas vietējo varu un/vai pilsētas valdību pārstāvošas apvienības;

1.12 **atbalsta** kritēriju attiecībā uz divu nominēto pilsētu programmu savstarpēju saikni — tas ir norādīts arī iepriekšējā Komitejas atzinumā (*CdR 393/2003 fin*) — un uzskata, ka pārraudzības komitejai ir izšķirošā nozīme šādas saskaņas nodrošināšanā jau programmas sagatavošanas posmā,

1.13 **uzsver** to, ka pasākuma "Eiropas Kultūras galvaspilsēta" ietvaros visas dalībvalstis ir vienlīdzīgas neatkarīgi no attiecīgās valsts pievienošanās datuma. Komiteja ar nožēlu secina, ka Eiropas Komisija atkal nav paredzējusi Eiropas Savienības turpmāko paplašināšanu, un lūdz Komisiju precizēt stāvokli tām valstīm, kuras pašreiz risina iestāšanās sarunas.

Par Eiropas Kultūras galvaspilsētu finansēšanu un atbalstu

Reģionu komiteja

1.14 **atbalsta** programmas "Kultūra 2007" priekšlikumu katrai Kultūras galvaspilsētai piešķirt trīs reizes lielāku Kopienas atbalstu nekā tas noteikts pašreizējā programmā, jo uzskata, ka tas palielinās ES iesaistes pamanāmību, būs saskaņā ar atkārtoti noteikto uzsvaru uz pilsētu kultūras programmu Eiropas dimensiju un labāk atbildīs izraudzīto pilsētu cerībām;

1.15 saistībā ar programmu “Kultūra 2007” un sarunām par finanšu plānu 2007.–2013. gadam **brīdina** pret jebkādu Eiropas Kultūras galvaspilsētas budžeta samazinājumu;

1.16 **uzskata**, ka Komisijai nekavējoties jāprecizē priekšlikums par to, kā tā vēlētos finansiāli “ar prēmijām” atbalstīt izraudzītās pilsētas un izskaidrotu tādus iespējamus labumus, ko esošās prakses ietvaros izraudzītajai pilsētai dotu šī kārtība. Turklāt Komitejai vajadzētu lūgt Komisiju lietot citu vārdu nekā “balva” (prize) šādas palīdzības gadījumā, jo balva nozīmē apbalvojumu, kas iegūts sacensību rezultātā pretstatā maksājumam par izpildītiem noteiktas programmas kritērijiem;

1.17 **izsaka bažas** par ilgo aizkavēšanos, ar ko bieži nākas sastapties pilsētām, gaidot Kultūras galvaspilsētām paredzēto Eiropas Komisijas maksājumu noformēšanu — līdz nominācijas gada beigām nozīmīga finansējuma daļa pilsētām nav pieejama;

1.18 **atbalstītu** tālākos priekšlikumus attiecībā uz citiem iespējamajiem Komisijas atbalsta veidiem izraudzītajām pilsētām to kultūras programmu sagatavošanā un īstenošanā;

1.19 lai pilsētā nodrošinātu pasākuma “Eiropas Kultūras galvaspilsētas” ietekmi ilgākā laika periodā, kā arī nostiprinātu apziņu par pilsētas kultūras mantojumu, Komiteja **piekrīstu** Eiropas Komisijas atbalstam arī pēc pilsētas nominācijas gada beigām. Nozīmīgu ieguldījumu šeit varētu dot pārraudzības komiteja, nodrošinot to, ka pilsētu programmās tiek iekļauta kultūras sektora darbības ilgtermiņa perspektīva; to nodrošināt palīdzētu arī ES finansiālais atbalsts.

Par trešo valstu iesaisti

Reģionu komiteja

1.20 **atbalsta** Komisijas vispārējo priekšlikumu par trešo valstu iekļaušanu Eiropas Kultūras galvaspilsētas iniciatīvā, atsākot iniciatīvu “Kultūras mēnesis”, nevis papildu Eiropas Kultūras galvaspilsētu no trešās valsts. Komiteja tomēr vēlētos precizēt, kādā veidā “Kultūras mēneša” pasākumus finansēs ES līmenī;

1.21 **uzskata**, ka jābūt nominētās Eiropas Kultūras galvaspilsētas un (vismaz divu pēdējo) pilsētu, kurās notiek “Kultūras mēneša” iniciatīva, sinerģijai, koncentrējoties galvenokārt uz pārrobežu un starpreģionu sadarbību kultūras jomā. Minētajiem pasākumiem un saiknei ar “Kultūras mēnesi” jāklūst par pasākuma “Eiropas Kultūras galvaspilsēta” kultūras programmu centrālo elementu — Komiteja uzskata, ka šāda pieeja pastiprinās pasākuma “Eiropas Kultūras galvaspilsēta” Eiropas dimensiju;

1.22 tādēļ Komiteja **uzskata**, ka priekšlikums par trešo valstu līdzdalību nākotnē būtu izstrādājams saistībā ar pašreizējo priekšlikumu par pasākumu “Eiropas Kultūras galvaspilsēta”, lai pilsētas izraudzīšanās pasākumam “Eiropas Kultūras galvaspilsēta” un iniciatīvai “Kultūras mēnesis” notiktu vienlaicīgi;

Reģionu komitejas iesaiste

Reģionu komiteja

1.23 **joprojām** atbalsta savu iesaisti pasākumā “Eiropas Kultūras galvaspilsēta” un vēlas būt par aktīvu dalībnieku Eiropas Komisijas ierosinātās atlases un pārraudzības norisē;

1.24 lai izraudzīšanās procesā nodrošinātu viena Komitejas locekļa pastāvīgu līdzdalību, Komiteja **vēlētos** precizēt formulējumu attiecībā uz atlases komitejas locekļu izvirzīšanu (kā noteikts 5. pantā). Lai saglabātu Komitejas aktīvu iesaisti arī tajā gadījumā, kad tās atlases komitejas pārstāvis sanāksmēs piedalīties nevar, Komiteja vēlētos turpināt praktizēt arī *ad-personam* aizstājēja izvirzīšanu;

2. Reģionu komitejas ieteikumi.

Par atlases un pārraudzības kārtību

Reģionu komiteja

2.1 lai veicinātu noturīgu pieeju kultūras attīstībai un pilsētās palielinātu pasākuma “Eiropas Kultūras galvaspilsēta” ietekmi un tā mantojuma apziņu, pilsētām Komiteja **iesaka** izmantot Eiropas Kultūras galvaspilsētas pasākumu kā ilgtermiņa kultūras attīstības sastāvdaļu;

2.2 lai pilsētām piešķirtu maksimālo laiku programmu sagatavošanai, Komiteja **lūdz** Eiropas Parlamentu, Padomi un Eiropas Komisiju pēc iespējas samazināt iespējamo aizkavēšanos no dalībvalstu veiktās pilsētu izvirzīšanas brīža līdz pilsētu izraudzīšanai, ko veic Padome;

2.3 **pieprasa** Eiropas Kultūras galvaspilsētas atlases komitejai kā vienu no dalībvalstu izvirzītajiem sešiem pārstāvjiem iekļaut pārstāvi no dalībvalstīm nozīmīgas vietējo varu un/vai pilsētas valdību pārstāvošas apvienības;

Par atbalstu Eiropas Kultūras galvaspilsētām

Reģionu komiteja

2.4 **lūdz** Eiropas Komisiju samazināt izraudzīto pilsētu administratīvo slodzi sagatavošanās posma laikā, ieviešot jaunu pārraudzības kārtību;

2.5 lai atbalstītu plānošanas procesu, Komiteja **izsaka lūgumu** informēt izraudzītās pilsētas par ES finansiālās palīdzības apjomu ievērojamo laika posmu līdz to programmu īstenošanas uzsākumam. Komiteja atzinīgi novērtē Eiropas Komisijas nodomu piešķirt “balvu” pilsētām, kuras atbilst attiecīgajiem kritērijiem, sešus mēnešus pirms izraudzīšanas gada sākuma, tomēr vēlas iepazīties ar sīkāku informāciju par to, kā un ar kādiem nosacījumiem šāda “balva” tiktu piešķirta;

2.6 **pieprasa**, lai Eiropas Komisija nekavējoties racionalizē pieteikšanās kārtību naudas līdzekļu ieguvei un paātrina minēto līdzekļu izmaksu Kultūras galvaspilsētām;

2.7 **izsaka lūgumu** kā pārraudzības procesa sastāvdaļu atbalstīt klauzulu par padomdevēju dienestu, tādejādi piešķirot izvirzītajām pilsētām iespēju iepazīties ar praktisko pieredzi un kompetenci. Šim dienestam būtu jāreaģē un jābūt pielāgotam pilsētu vajadzībām, papildinot jebkuru informāciju, kas tiek sniegta pilsētām ar Komisijas tīmekļa vietnes starpniecību, un to varētu veidot:

- a) nodrošinot pilsētām padomdevēju, piemēram, direktoru un tehnisko ekspertu, sarakstus no pilsētām, kurās pirms tam norisinājās Kultūras galvaspilsētu programmas vai
- b) mudinot šo pieredzes apmaiņu radīt Eiropas Kultūras galvaspilsētu un Kultūras mēnešu tīklā, kurš darbotos kā jaunizraudzīto pilsētu atbalsta dienests;

2.8 **lūdz** Eiropas Komisiju izvirzīt turpmākus priekšlikumus attiecībā uz citiem iespējamiem tās atbalsta veidiem izraudzītajām pilsētām to kultūras programmu sagatavošanā un īstenošanas procesā, jo īpaši:

- a) sniedzot pilsētām tiešu atbalstu mārketinga kampaņā, veicot plašāku reklāmas materiālu izplatīšanu un palielinot Eiropas Kultūras galvaspilsētas pasākuma popularitāti,

- b) veicot vadlīniju sagatavošanu attiecībā uz pilsētu iespējām iekļauties un piemēroties plašajām novērtēšanas un pārraudzības prasībām;

2.9 **izsaka lūgumu** Eiropas Komisijai piešķirt pilsētām nelielu finansiālu un cita veida atbalstu arī pēc pilsētas nominācijas gada beigām; tas ir nepieciešams, lai nodrošinātu pasākuma “Eiropas Kultūras galvaspilsēta” ietekmi pilsētā ilgākā laika periodā, ka arī nostiprinātu apziņu par pilsētas kultūras mantojumu;

Par tālāku iesaisti Eiropas Kultūras galvaspilsētu iniciatīvā

Reģionu komiteja

2.10 **lūdz** Eiropas Komisiju nekavējoties noskaidrot pasākuma “Eiropas Kultūras galvaspilsēta” nosacījumus Eiropas Savienības tālākās paplašināšanas perspektīvā;

2.11 “Kultūras mēneša” iniciatīvu **iesaka** organizēt divās trešo valstu pilsētās, izvirzot minētās pilsētas vienlaikus ar Eiropas Kultūras galvaspilsētas izraudzīšanos, lai attiecīgās pilsētas varētu saskaņot savu darbību jau sagatavošanās agrīnā posmā un pastiprināt Eiropas Kultūras galvaspilsētas kultūras programmu Eiropas dimensijā;

Par Reģionu komitejas iesaisti

Reģionu komiteja

2.12 **uzsver** to, ka, turpinot iepriekšējo standarta praksi, atlases komitejā Komiteja jāpārstāv vienam no tās ievēlētajiem locekļiem un, lai sekmētu iekšējo koordināciju, Komiteja lūdz piešķirt iespēju iecelt minēto pārstāvi iecelt nevis uz trijiem, bet gan uz diviem gadiem.

1. ieteikums

5. panta 3. punkts

Komisijas ierosinātais teksts	Reģionu komitejas grozījums
<p>Divus komitejas locekļus nozīmē Eiropas Parlaments, divus Padome, divus Komisija un vienu Reģionu komiteja.</p> <p>Šiem atlases komitejas locekļiem ir jābūt neatkarīgiem ekspertiem, kuru starpā nepastāv interešu konflikts un kuriem ir nozīmīga pieredze un ekspertīze kultūras sektorā, pilsētu kultūru attīstīšanā vai Eiropas Kultūras galvaspilsētas pasākuma organizēšanā.</p> <p>Atkāpjoties no 1. apakšpunkta nosacījumiem, viena gada laikā pēc tam, kad lēmums ir stājies spēkā, divus ekspertus nozīmē Komisija uz vienu gadu, divus Eiropas Parlaments uz diviem gadiem, divus Padome uz trijiem gadiem un vienu Reģionu komiteja uz trijiem gadiem.</p>	<p>Divus komitejas locekļus nozīmē Eiropas Parlaments, divus Padome, divus Komisija un vienu Reģionu komiteja.</p> <p>Šiem atlases komitejas locekļiem ir jābūt <u>vadošiem</u> neatkarīgiem ~~ekspertiem~~ darbiniekiem, kuru starpā nepastāv interešu konflikts un kuriem ir nozīmīga pieredze un ekspertīze kultūras sektorā, pilsētu kultūru attīstīšanā vai Eiropas Kultūras galvaspilsētas pasākuma organizēšanā.</p> <p>Atkāpjoties no 1. apakšpunkta nosacījumiem, viena gada laikā pēc tam, kad lēmums ir stājies spēkā, divus ~~ekspertus~~ <u>locekļus</u> nozīmē Komisija uz vienu gadu, divus — Eiropas Parlaments uz diviem gadiem, divus — Padome uz trijiem gadiem un vienu — Reģionu komiteja uz ~~trijiem~~ <u>diviem</u> gadiem.</p>

2.13 **lūdz** panākt to, ka priekšlikums lēmumam apstiprinātu Reģionu komitejas lomu atlases komitejā un noteiktu atlases komitejas aktīvu līdzdalību jautājumā par izraudzīto pilsētu kultūras programmu saskaņošanu jau programmas sagatavošanas posmā.

2. ieteikums

9. panta 2. punkts

Komisijas ierosinātais teksts	Reģionu komitejas grozījums
<p>Ne vēlāk kā 24 mēnešus pirms pasākuma sākuma Komisijai ir jāsasauc Eiropas Parlamenta, Padomes un Komisijas nominētie septiņi eksperti un institūcijas, kas ir atbildīgas par pilsētu, kuras ir nominētas kā Eiropas Kultūras galvaspilsētas, programmu īstenošanu.</p> <p>No šī attīstības posma eksperti veido 'pārraudzības komiteju'.</p> <p>Tiem ir jātiecas, lai novērtētu pasākuma sagatavošanu, īpai attiecībā uz programmu Eiropas pievienoto vērtību palielināšanu.</p>	<p>Ne vēlāk kā 24 mēnešus pirms pasākuma sākuma Komisijai ir jāsasauc Eiropas Parlamenta, Padomes, Komisijas un <u>Reģionu komitejas</u> nominētie septiņi <u>locekļi eksperti</u> un institūcijas, kas ir atbildīgas par pilsētu, kuras ir nominētas kā Eiropas Kultūras galvaspilsētas, programmu īstenošanu.</p> <p>No šī attīstības posma <u>locekļi eksperti veidos</u> 'pārraudzības komiteju'.</p> <p>Tiem ir jātiecas, lai novērtētu pasākuma sagatavošanu, īpai attiecībā uz ~~programmu~~ Eiropas pievienoto vērtību un <u>saskaņu starp divu pilsētu programmām</u> .</p>

Briselē, 2005. gada 17. novembrī

Reģionu komitejas

priekšsēdētājs

Peter STRAUB